

Var femte småhus

luktar konstigt

- ofta ett tecken på skada

Luktsinnet – ditt bästa verktyg som husägare

Hur luktar ett problem i huset? Det kan låta som en ovanlig fråga, men faktum är att en konstig lukt ofta är det första tecknet på att något inte står rätt till med ditt hus. Fuktskador, mögel, rötsvamp och gamla kemikalier kan alla ge upphov till distinkta lukter, och de dyker ofta upp långt innan skadan blir synlig.

Med den här rapporten vill vi ge dig som husägare kunskap och inspiration att börja använda ditt luktsinne som ett verktyg i ditt hus och fritidshus. Att lära sig förstå vad som luktar "fel" hjälper dig att agera i tid – innan en skada hinner växa sig stor och blir kostsam att åtgärda.

Trevlig läsning!

Johanna Lindström
Husexpert, Anticimex

Rapportens statistik

baseras på

ANTAL HUS

26 466 småhus besiktade av Anticimex under 2024 inför en försäljning av huset.

OLIKA HUSTYPER

Villor (80%)

Radhus (7%)

Fritidshus (6%)

Kedjehus (4%)

Parhus (2%)

Gårdar (1%)

Mikrobiell och

kemisk lukt vanligast

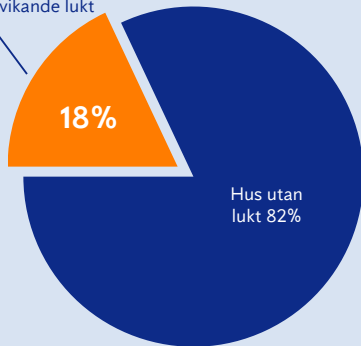
Under 2024 genomförde Anticimex 26 466 husbesiktningar inför en försäljning av huset. I nästan var femte hus – 18 procent – noterades lukt som tydde på fuktskador eller andra allvarliga problem med byggnaden.

Lukterna noterades främst i den allmänna inomhusluften, men även i mer avgränsade utrymmen som i krypprunden och i gillestugan.

Den vanligaste avvikande lukten är olika **mikrobiella lukter**, som mögel-, svamp- och jordlukt. Det är också vanligt att **kemiska lukter** noterats, där den mest kända kommer från äldre träskyddsmedel som användes i hus byggda på 60- och 70-talet. Andra avvikande lukter kan vara avlopp, gammalt hus eller instängd stuga.

VAR FEMTE HUS LUKTAR KONSTIGT

Hus med minst 1 avvikande lukt

TOPP-3 UTRYMMEN MED KONSTIG LUKT

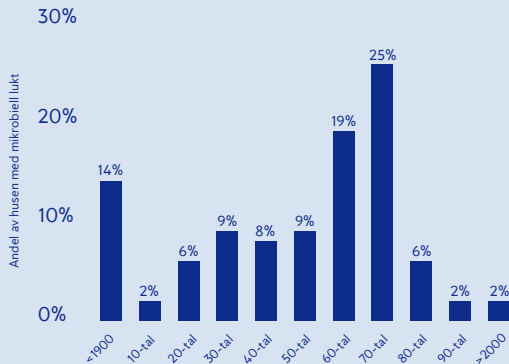
- 1 Allmänt i inomhusluften
- 2 Kryppgrund/torpargrund
- 3 Gillestuga

Mikrobiella lukter

Den vanligaste typen av risklukt som Anticimex noterat vid husbesiktningarna är olika mikrobiella lukter, till exempel mögellukt och jordlukt. I många fall är dessa lukter ett tecken på en underliggande fuktskada. De mikrobiella lukterna förekommer främst i hus byggda fram till och med 70-talet.

En särskild typ av mikrobiell lukt kommer från rötsvampar, och bland dem är äkta hussvamp den mest allvarliga. Äkta hussvamp är den mest destruktiva rötsvampen som kan angripa ett hus. Den har en unken, söttaktig doft som ofta beskrivs som lik övermogna champinjoner. För att få bukt på problem med äkta hussvamp krävs professionell hjälp, därför är det bra att känna till den karaktäristiska doften för att identifiera problemet tidigt.

BYGGÅR HUS MED MIKROBIELL LUKT

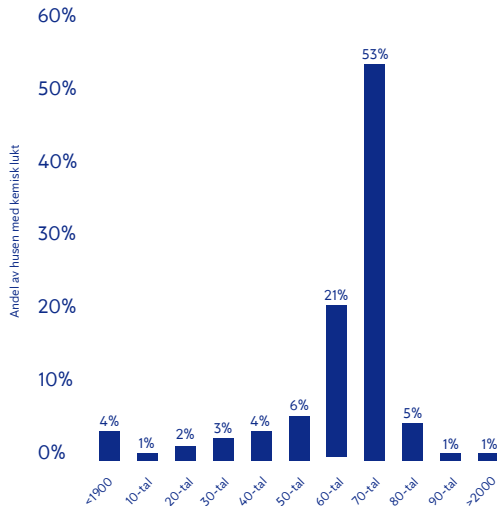

Kemiska lukter

En annan typ av lukter Anticimex noterar vid besiktningar är kemiska lukter. Dessa är vanligast i hus byggda på 1960- och 70-talet, en period då det var vanligt att använda klorfenoler i träskyddsmedel. I dessa fall är det själva lukten som är problemet, och man säger att huset har blivit luktsmittat.

Klorfenoler användes för att tryckimpregnera trä i husets stomme, som ett skydd mot mögel och röta. När ämnena i träskyddsmedlet utsätts för fukt avger de med tiden en stark kemisk, ibland mögelliknande lukt som kan sprida sig i hela huset eftersom den sätter sig i väggar, textilier och till och med i kläder. Lukten håller dessutom i sig även om materialet torkat ut.

BYGGÅR HUS MED KEMISK LUKT

Olika mikrobiella lukter

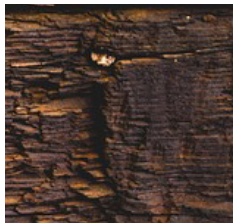
MÖGEL

Mögellukt är en frän och stickande, lätt irriterande lukt som framförallt finns i uppreglade golv och utreglade källarväggar samt krypgrunder. Kan vara en indikation på fuktskada.

JORD

Jordlukter luktar som jordkällare eller potatiskällare och är vanligt förekommande i krypgrunder. Kan vara en indikation på fuktskada.

RÖTSVAMP

Rötsvamlukt är en jordig och fuktig lukt som liknar ruttnande trä eller fuktigt virke. Indikerar angrepp som bryter ner träets struktur. Vanliga i byggnader med fuktproblem.

HUSSVAMP

Champinjonlukter förekommer vid kraftigt angrepp av äkta hussvamp, den mest destruktiva svampen som kan angripa byggnader. Lukten är tung och unken med sötaktig arom, ofta jämförd med övermogna champinjoner. Hussvampen är en rötsvamp men lukten skiljer sig en del genom att vara mer söt. Ta professionell hjälp direkt.

Olika kemiska lukter

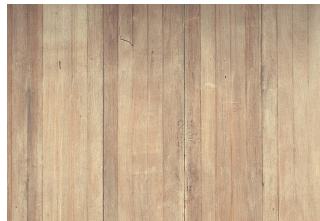
MATTLIM

Fuktskadat mattlim har en kraftig, plastig och samtidigt unken lukt. Kan vara en indikation på fuktskada. Vanligt förekommande från platta på mark och källargolv.

LINOLEUM

Linoleummatta kan lukta gammalt, instängt och unket. Luktar den kräk efter våttorkning betyder det ofta att den är skadad i ytskiktet och vatten har trängt ner, vilket lett till att linoljan har härsknat. Det förekommer då i alla utrymmen där mattan finns. Kan vara en indikation på fuktskada.

TRÄSKYDDSMEDEL

Träskyddsmedel baserat på fenoler, kreosot eller äldre typer av tryckimpregnering luktar kemiskt och mögelliknande. Lukten är långlivad och kan i värsta fall luktsmitta hela huset. Under 1960-70-talet användes träskyddsmedel med klorfenoler flitigt för att skydda husets stomme mot mögel och röta. Lukten utsöndras ofta på ställen där det är risk för fukt. Vanligt förekommande på väggsyllar, i krypgrundsbjälklag, underlagsbrädor i krypgrund och reglade golv.

Övriga vanliga avvikande lukter

AVLOPP

Avloppslukt beror ibland på avloppsskada men oftast handlar det om otäthet i golvbrunnar och anslutningar från tvättställ, diskbänkar och avlopp som används väldigt sällan. Är ofta inte en fuktskada utan är en indikation på uttorkning.

GAMMALT

Gammal huslukt luktar instängt. Den beror ofta på gamla material och bristfällig ventilation. Det finns sällan synliga skador utan det som luktar är väggskivor, gamla korkmattor med mera. Är ofta inte en fuktskada.

STUGA

Sommarstugelukt är typisk för uppvärmda fritidshus och upplevs ovädrat. Kallstängningen under vintertid leder till ökad fuktighet i alla material, från golv, väggar och tak till möbler och inredning, vilket kan främja bakterietillväxt. Lukten är svår att åtgärda men behöver inte indikera någon allvarlig skada.

MÖSS

Mössens urin och avföring har en mycket karakteristisk lukt – en stickande, frän och intensiv doft som kan dröja sig kvar länge. Den är särskilt märkbar i väggar, på vindar och skafferier där möss rör sig ostört. Lukten kommer från de koncentrerade ammoniakföreningarna i urinen, som förstärks med tiden och kan vara svår att få bort om den trängt in i porösa material.

Störst på hushälsa

sedan 1934

Varje år genomför Anticimex omkring 100 000 skadeförebyggande besiktningar och 30 000 överlåtelsebesiktningar av villor, radhus och fritidshus i hela Sverige.

Vi hjälper hus- och fritidshusägare att upptäcka och förebygga skador innan de blir kostsamma problem, oavsett om man planerar att bo kvar i sitt hem eller förbereder huset inför en försäljning.

Med över 90 års erfarenhet är Anticimex en pålitlig partner för allt som rör hushälsa.

Läs mer om **hushälsa på anticimex.se**